

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Î R E nr. _____
din _____ 2020

Chişinău

pentru modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 689/2018 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime şi categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile până în anul 2020

În temeiul art.10 lit. e) al Legii Nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (*Monitorul Oficial Nr. 69-77, 2016, art. Nr: 117*), cu modificările şi completările ulterioare,

Guvernul HOTĂRĂŞTE:

Hotărârea Guvernului nr. 689/2018 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime şi categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile până în anul 2020 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 267-275, art. 744*), se modifică după cum urmează:

- 1) în denumirea hotărîrii cuvintele “până în anul 2020” se substituie cu cuvintele “până în anul 2025”;
- 2) punctul 1 din hotărâre se modifică după cum urmează:
„Se aprobă, conform anexei, limitele de capacitate, cotele maxime şi categoriile de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile, valabile până la data de 31 decembrie 2025, în vederea aplicării schemelor de sprijin prevăzute la art. 34 din Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.”
- 3) anexa va avea următorul cuprins:

Nr.	Tehnologia de producere a energiei electrice	Categorii de capacitate	Cotele maxime de capacitate pentru tipurile de instalații de generare considerate, MW			Limita de capacitate, [MW]*
		[MW]	TOTAL [MW]	Surse la Tarif fix	Surse la Preț fix	
Categorie I. Surse intermitente						
1.	Instalații EOLIENE	< 3	125	45	80	3
2.	Instalații SOLARE PV (fotovoltaice), total:	---	135	65	70	---
2.1.	dintre care: - instalații PV montate pe acoperișurile obiectivelor industriale și agricole (depozite, frigider, sere, ferme, ateliere de reparație și de păstrare a mecanismelor/agregatelor agricole), inclusiv ale sectorului terțiar	< 0,05		20	---	0,5
		0,051 – 0,2				
		0,201-0,5				
2.2.	- instalații PV montate pe acoperișurile construcțiilor aferente sectorului rezidențial și public	< 0,05		10		0,5
		0,051 – 0,2				
		0,201-0,5				
2.3.	- instalații PV montate altfel decât este menționat la pct. 2.1 și 2.2	< 0,5		35		0,5
sub-TOTAL			260	110	150	---
		Categorie II. Surse non-intermitente				
3.	Instalații de COGENERARE pe bază de biogaz, total:	---	150	150	---	---
3.1.	dintre care: - unități în cogenerare pe bază de biogaz (produs prin valorificarea potențialului energetic al dejecțiilor animaliere, deșeurilor zootehnice, deșeuri agricole, culturi agricole, plante energetice, deșeuri ale industriei alimentare, etc., inclusiv amestecul dintre acestea)	---		50	-	---
3.2.	- unități în cogenerare pe bază de biogaz produs prin valorificarea deșeurilor municipale solide	---		50		---

3.3.	- unități în cogenerare pe bază de biogaz produs prin valorificarea deșeurilor municipale lichide /ape reziduale/	---		50		---
4.	Instalații de COGENERARE pe bază de singaz (pe biocombustibil solid, deșeuri agricole, inclusiv culturi/plante energetice)	---	15	15	-	---
5.	Instalații de COGENERARE utilizând arderea directă (pe biocombustibil solid, deșeuri agricole, inclusiv culturi/ plante energetice)	---	30	30	-	---
6.	Instalații HIDRO	---	5	5	-	0,5
<i>sub-TOTAL</i>		---	200	200	-	---
	TOTAL	---	460	310	150	---

Notă:

1. Limită de capacitate – noțiune definită în art.3 al Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

2. Biocombustibil solid – noțiune definită în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului Nr. 1070/ 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la biocombustibilul solid.

4) prezenta Hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PRIM-MINISTRU

Ion CHICU

Contrasemnează:

ministrul economiei și infrastructurii

Serghei RAILEAN

NOTĂ INFORMATIVĂ

**la proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea
Hotărârii Guvernului nr.689/2018 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime și
categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile până în anul 2020**

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.689/2018 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime și categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile până în anul 2020, este elaborat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii (MEI), în contextul implementării prevederilor art.10 lit. e) al Legii Nr. 10 din 26.02.2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile.

De precizat că, revizuirea în special a cotelor maxime de capacitate a instalațiilor de generare a energiei electrice din surse regenerabile către anul 2025, conform intenției curente a MEI, a presupus modelarea sistemului electroenergetic național într-un simulator/ instrument specializat numit ANTARES. Acest efort a fost posibilă grație mobilizării consultanței internaționale cu suportul proiectului de asistență tehnică STARS, finanțat de Uniunea Europeană.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite

Hotărârea Guvernului menționată este elaborată întru ajustarea la condițiile actuale a cadrului juridic de aplicare/ implementare a schemelor de suport prevăzute la art. 34 al Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și anume *preț fix*, stabilit în cadrul licitației, pentru producătorii eligibili care dețin sau urmează să dețin centrale electrice cu o putere cumulată mai mare decât limita de capacitate stabilită de Guvern și *tarif fix*, stabilit și aprobat de ANRE pentru producătorii eligibili care dețin sau urmează să dețin centrale electrice cu o putere cumulată ce nu depășește limita de capacitate stabilită de Guvern, dar care nu trebuie să fie mai mică de 10 kW.

Mai mult decât atât, având în vedere faptul că HG prenotată, în versiunea actuală, prezintă interesul și disponibilitatea Guvernului de a sprijini investițiile în regenerabile până în anul 2020 (31 decembrie), se pune problema extinderii respectivei perioade cu un termen rezonabil, care ar oferi comunității investitorilor predictibilitatea așteptată din partea acțiunilor Executivului și actelor sale normative.

Astfel, la baza limitelor, cotelor maxime și categoriilor de capacitate în domeniul regenerabilelor propuse spre revizuire, stau o serie de principii și factori, după cum sunt descriși mai jos.

Conform ultimelor date statistice disponibile la moment (anul 2018), Republica Moldova deja a depășit obiectivul global stabilit pentru anul 2020 în domeniul energiei regenerabile, sumând o pondere a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie de peste 27%, față de ținta globală de 17%. Însă, la capitolul ponderii consumului final de energie electrică din surse regenerabile în consumul final brut de energie electrică (CFB-EE) se atestă realizări mai modeste, unde sunt atinse, conform graficelor prezentate mai jos, doar 2,6% dintr-un minim de 10%, stabilit ca și obiectiv pentru anul curent.

Aprobarea de către ANRE, la sfârșitul lunii februarie, curent, a Hotărârii nr.54/2020 privind tarifele fixe și prețurile plafon la energia electrică produsă din surse regenerabile de energie de către producătorii care vor obține statutul de producător eligibil în anul 2020, s-a materializat în depunerea, în perioada martie-iulie, a unui număr de 25 de dosare de către investitori în capacități de generare a energiei electrice.

La ziua de 1 septembrie 2020¹, „preferințele tehnologice” a investitorilor au fost următoarele:

instalații de cogenerare pe biogaz	1 dosar	0,637 MW
instalații eoliene	5 dosare	16,00 MW
instalații solare fotovoltaice	19 dosare	14,014 MW

În acceptarea ipotezei că, adițional capacităților de generare a energiei existente la ziua de astăzi – 61,6 MW (conform informației deținute de MEI pentru ziua de 1 iunie, curent), către anul 2020 vor fi instalate capacitățile prezentate în tabelul de mai sus, estimăm generarea unei cantități cumulative de cca. 205 GWh. Noile capacități de generare a energiei electrice vor contribui la creșterea ponderii energiei electrice verzi în consumul final brut de energie electrică, după cum este prezentat în Figura 1.

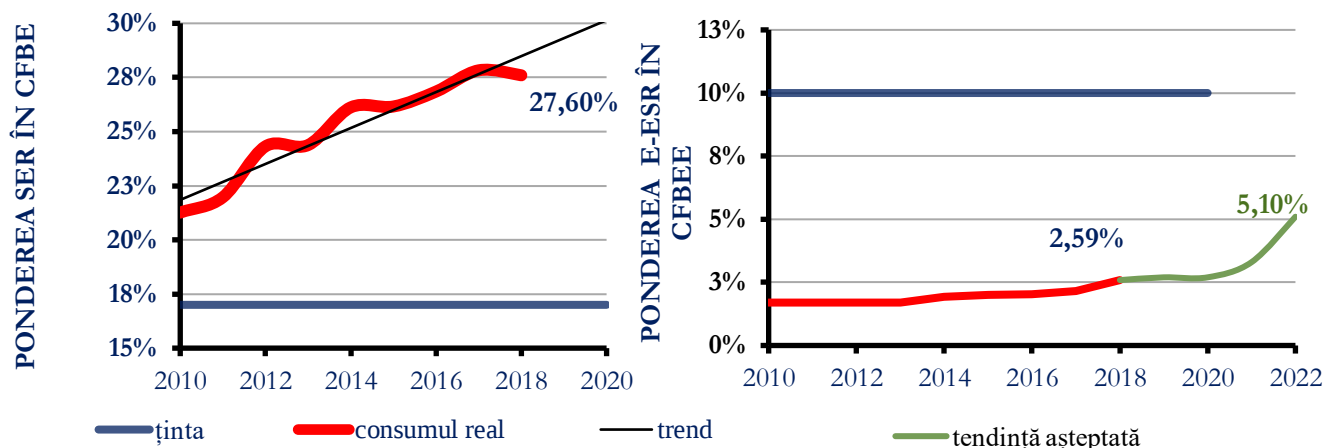

Figura 1. Evoluția ponderii energiei regenerabile în consumul final brut de energie

Întru prezentarea situației la zi în domeniu, sub aspectul capacităților de valorificare a potențialului de energie regenerabilă, mai jos este prezentată o diagramă de reflectă evoluția procesului de investiții în astfel de proiecte. De precizat că graficul include proiectele care beneficiază de schema de suport oferită de către stat - cea instituită prin intermediul Legii energiei regenerabile nr. 160/2007 (*abrogată*), cât și a Legii 10/2016 cu privire la promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. Mai mult decât atât, cca. 5,8 MW de instalații eoliene, în special, generează și livrează energia electrică în condiții de piață, nesolicitând sau nefiind eligibile pentru schema de suport instituită de autorități.

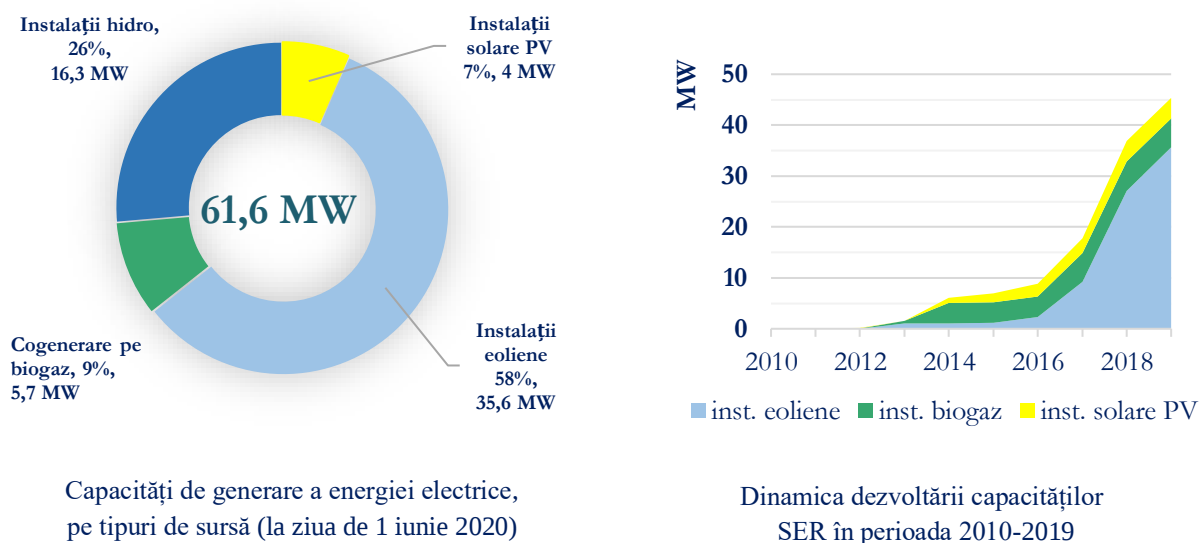

Figura 2. Dezvoltarea la zi a sectorului energiei regenerabile în Republica Moldova

¹ Pagina oficială a ANRE, rubrica Energie regenerabilă/ Lista producătorilor de energie electrică din surse regenerabile

Cifrele de mai sus vin să confirme faptul că Republica Moldova are un potențial sporit în domeniul energiei eoliene și celei solare, după cum au confirmat multiple cercetări, rapoarte și articole științifice la subiectul în cauză. Totodată, atât cifrele de mai sus, inclusiv numărul de adresări parvenite la Ministerul Economiei și Infrastructurii, confirmă interesul comunității investitorilor din țară, cât și din afara acesteia, pentru tehnologiile mai puțin intermitente, în special cele de producere a biogazului, cu ulterioara conversie a acestei resurse în energie electrică și termică. Aspectul din urmă a fost luat în considerare de MEI la elaborarea proiectului de hotărâre de modificare a HG nr.689/2018.

La elaborarea proiectului de modificare au fost luate în calcul totodată, numeroasele documente de politici și angajamente în domeniul energetic sau conexe, precum ar fi schimbările climatice, de mediu, dezvoltarea durabilă a economiei naționale. Conform acestora, Republica Moldova ar urma să întreprindă acțiuni în vederea confirmării în fapt a conștientizării importanței reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, a reducerii impactului sectorului energetic asupra mediului, a angajamentelor asumate față de cetățeni pentru asigurarea unei dezvoltări durabile a celor trei elemente din spatele conceptului de dezvoltare durabilă – i) mediul înconjurător, ii) societatea și iii) economia. Respectiv documente de politici, în vigoare și care stabilesc ținte relevante contextului de mai sus, ori vin să exprime angajamentul autorităților naționale/ statului de a promova dezvoltarea durabilă, sunt listate mai jos:

*Contribuția Națională Determinată Actualizată a Republicii Moldova*² - document care stabilește eficiența energetică și energia regenerabilă drept unii din principalii piloni din instrumentarul Guvernului în lupta cu schimbările climatice, și care ar putea sprijini statul în atingerea țăintelor în care s-a asumat în contextul Acordului de la Paris.

Conform documentului, în cea de-a doua CND, Republica Moldova intenționează să atingă obiective mai ambițioase decât în prima CND. Obiectivul nou, necondiționat, care cuprinde întreaga economie a țării, prevede reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 70% în anul 2030 față de anul 1990, în loc de 64-67% asumate în CND1.

În ceea ce privește obiectivul condiționat, în loc de 78%, asumate în CND1, angajamentul de reducere exprimat mai sus ar putea fi sporit până la 88% sub nivelul 1990, cu condiția încheierii unui acord global, care ar aborda probleme importante, inclusiv privind resursele financiare la costuri reduse, transferul de tehnologii și cooperare tehnică, accesibilă tuturor, la o scară proporțională cu provocarea cauzată de schimbările climatice globale

*Strategia de Dezvoltare cu Emisii Reduse a Republicii Moldova până în anul 2030*³ (în proces de revizuire și ajustare la CND2) – document de politici elaborat întru asigurarea implementării prevederilor Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei (ratificate prin Hotărârea Parlamentului nr. 404/ 1995), a mecanismelor și prevederilor Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a ONU cu privire la schimbarea climei (la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 29/ 2003) precum și Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte (adoptat prin Legea nr. 112/2014).

Planul de acțiuni la respectiva Strategie stabilește că, în vederea atingerii obiectivului necondiționat de reducere a volumului emisiilor de gaze cu efect de seră /GES/ către orizontul de timp 2030, cca. 630 MW de capacități de generare a energiei electrice trebuie instalate (400 MW instalații eoliene, 200 MW instalații solare fotovoltaice și 25 MW instalații pe bază de biogaz). De precizat că revizuirea Contribuției

² <https://www4.unfccc.int/sites/NDCStaging/pages/Party.aspx?party=MDA>

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=98493&lang=ro

Naționale Determinate impune actualizarea inclusiv a respectivei Strategii și, implicit, a capacităților SER pe care se va baza Republica Moldova întru atingerea obiectivelor asumate.

Strategia Energetică a Republicii Moldova până în anul 2030 (în proces de revizuire) – document sectorial care stabilește dezvoltarea durabilă/ sustenabilă drept unul din obiectivele de bază ale politicii energetice naționale – deziderat a fi realizat prin promovarea „agresivă” a eficienței energetice, cât și a investițiilor în energia regenerabilă.

De altfel, Strategia stabilește drept obiectiv sectorial crearea unei platforme moderne de generare a energiei electrice, inclusiv prin promovarea regenerabilelor, astfel încât să fie asigurată o creștere a ponderii generării energiei electrice din surse regenerabile la peste 10% din consum. În termeni absoluți, documentul planifică/ admite mobilizarea unor investiții în capacități eoliene și solare fotovoltaice de cca. 400 MW.

Un alt document sectorial aflat la etapa de elaborare de echipele MEI și MADRM este *Planul național de acțiuni (integrat) în domeniul energiei și mediului până în anul 2030* – acesta este relevant prin faptul că „impune” elaborarea unei viziuni comune și împărtășite de dezvoltare durabilă către orizontul de timp 2030 prin corelarea politicilor de mediu și celor energetice, în special componenta ”regenerabile” care este comună pentru ambele instituții.

De precizat că, atât Strategia Energetică a Republicii Moldova, cât și Planul național de acțiuni (integrat) în domeniul energiei și mediului, urmează să prezinte prognozele consumului de energie pentru anul 2030, pentru scenariul de bază (*business as usual*), cât și un scenariu de dezvoltare durabilă, cu prioritate sporită acordată eficienței energetice și energiei regenerabile. Atingerea obiectivului de dezvoltare sustenabilă presupune promovarea agresivă a consumului rațional de energie și substituirea combustibililor fosili cu cei regenerabili.

Prin urmare, atât viziunea MEI asupra orizontului de timp 2030, cât și rezultatele preliminare ale modelărilor în TIMES și ANTARES au permis să conchidem asupra faptului că Republica Moldova poate și trebuie să sprijine dezvoltarea sectorului energiei regenerabile, aceasta urmând să vină cu o contribuție puternică la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

Prin urmare, în vederea confirmării intențiilor statului în asigurarea unei dezvoltări durabile a Republicii Moldova către orizontul amintit, în special pentru sectorul valorificării potențialului de energie regenerabilă al țării, este nevoie ca mesaje clare cu privire la intenția Guvernului pentru susținerea acestui sector să fie transmise, cu elemente de predictibilitate sporită, pentru un minim de 5 ani. Acest lucru trebuie realizat într-o manieră de o transparență maximă, iar modificarea HG nr.689/2018 este tocmai instrumentul cel mai recomandat de utilizat.

Termenul de 5 ani este justificat de argumentele aduse mai sus, inclusiv de faptul că anul 2025, pe lângă indicarea mijlocului deceniului, ar urma să fie anul obținerii primelor beneficii ale proiectelor majore de infrastructură electroenergetică implementate la zi de Guvern. Pe lângă realizarea/ schimbul fluxurilor de energie cu sistemul electroenergetic al României și, implicit al UE, către anul 2025, piața de energie electrică a Republicii Moldova ar urmă să „prindă” contur și lichiditate.

De notat că așteptările MEI către anul 2030, inclusiv viziunea asupra stării lucrurilor în anul 2050, ar urma să fie făcute publice către sfârșitul anului curent, trimestrul IV. Consultarea publică a respectivei viziuni este planificată pentru anul 2021.

Tabelul de mai jos vine cu o evaluare a aportului pe care l-ar putea aduce versiunea revizuită a HG nr.689/2018 și, implicit, noile cote de capacități regenerabile, întru atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă pe care le împărtășește Republica Moldova.

Tabelul 2. Propuneri cu privire la valorile cotelor maxime de capacitate

Tehnologia SER	Durata maximă de utilizare a puterii nominale [ore/ an]	Puterea instalată [MW]	Cantitatea estimativă de energie electrică a fi generată [MWh]
Instalații EOLIENE	2800	125	350.000
Instalații SOLARE PV (fotovoltaice)	1200	135	162.000
Instalații în COGENERARE (biogaz, singaz și ardere directă)	4500	195	877.500
Instalații HIDRO	2500	5	12.500
TOTAL putere instalată		460	1.402.000

Cantitatea de energie electrică produsă de capacitățile de mai sus, ar garanta atingerea unei ponderi a energiei electrice „verzi” în consumul final brut de energie electrică, într-un scenariu pozitiv de evaluare a lucrurilor în domeniu, de cca. 33,75%, dacă ar fi luate în considerare și capacitățile existente (vezi cifrele prezentate anterior). De precizat că valoarea respectivă nu include și eventuale proiecte implementate în condiții de piață (i.e. fără suportul statului), care nu pot fi excluse, întrucât semnale din piață că acest tip de investiții sunt posibile, au un caracter tot mai profund și mai categoric în ultima perioadă.

Valoarea de mai sus de 33,75% corespunde unui scenariu „optimist”, în care toate capacitățile alocate cogenerării pe bază de biogaz ar fi valorificate. Ținând cont, însă, de tehnologiile a fi utilizate și natura materiei prime din care biogazul ar urma a fi produs, conchidem asupra faptului că majoritatea respectivelor capacități ar urma a fi dezvoltate și edificate de către, sau în parteneriat cu autoritățile administrației publice locale. Aceste din urmă administrează, prin intermediul întreprinderilor municipale special create, serviciile municipale de gestionare a deșeurilor menajere solide, a apelor reziduale (de canalizare), etc. Toate aceste deșeuri, în ansamblu, prezintă un potențial major extraordinar de materie primă pentru producerea de biogaz și implementarea conceptului ”waste to energy”.

Prin urmare, valorificarea cotelor de capacități non-intermitente alocate de Guvern depinde, în cea mai mare măsură, de modul în care APL-urile din țară se vor mobiliza întru identificarea unei soluții pentru problematica deșeurilor menajere solide sau a apelor reziduale, cu sau fără stabilirea unor parteneriate cu sectorul public.

De cealaltă parte, pentru tehnologia de incinerare/ ardere directă a deșeurilor din biomasă, valorificarea deplină a cotelor alocate este una realistă, întrucât inițiativele pe domeniu sunt așteptate din partea sectorului privat.

Figura 3 prezintă evoluția lucrurilor pe partea ponderii SER în CFB-EE, pentru două scenarii – optimist și pesimist. Pentru cel din urmă scenariu s-a acceptat ipoteza că în sectorul energiei hidroelectrice doar 1 MW de capacități noi vor fi dezvoltate în următorii 5 ani, iar în domeniul cogenerării în bază de biogaz, singaz și ardere directă a deșeurilor agricole, cca. 55 MW vor fi edificați.

În contextul modelărilor efectuate la zi în TIMES și aspirațiilor pentru un viitor „verde” ale Guvernului pentru anul 2030 și orizonturile chiar mai îndepărtate, aportul estimat mai sus trebuie tratat ca un prim pas către atingerea dezideratului respectiv. Iar figura 3 vine să confirme existența unui eventual risc pentru o dezvoltare „sub-așteptări” a capacităților de generare a energiei electrice regenerabile de eventuale centrale construite de APL-urile din țară cu partenerii privați naționali sau internaționali.

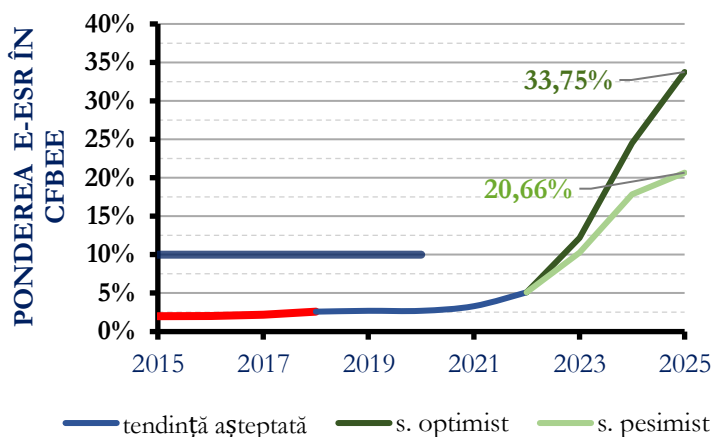

Figura 3. Scenarii de dezvoltare a sectorului energiei regenerabile până în anul 2025

Cu toate acestea, „garanțiile” oferite de stat

sectorului regenerabilelor privind achiziția nediscriminatorie a întregii cantități de energie electrică produsă pentru un termen de 15 ani, și care sunt perfect aplicabile pentru tehnologiile non-intermitente, ar trebui să genereze interesul scontat atât la autoritățile locale, cât și la dezvoltatorii de tehnologii și proiecte, pentru implementarea unor astfel de inițiative în municipiile și orașele din Republica Moldova.

Suplimentar la cele notate mai sus, merită a fi menționat faptul că „atragera” resurselor financiare din partea sectorului privat în acest domeniu merită a fi tratată ca și o măsură cu un puternic aport la redresarea economiei Republicii Moldova urmare crizei declanșate de pandemie.

Astfel, construcția capacităților de generare a energiei electrice verzi, care au la zi statutul de producător eligibil confirmat de ANRE, presupune mobilizarea, în următorii doi ani a cca. 28-30 milioane EUR. Dacă ar fi să estimăm valoarea investițiilor necesare pentru construcția tuturor capacităților propuse spre alocare de către Guvern, valoarea mijloacelor financiare necesare pentru acest parc de unități de generare ar cifra la 450 milioane EUR – în scenariul „pesimist” descris mai sus, și 910 milioane EUR – în scenariul „optimist”.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

După cum a fost prezentat mai sus, respectiva hotărâre urmărește alocarea unor noi capacități regenerabile pentru orizontul de timp 2025, ca răspuns la solicitările și semnale din piață care au demonstrat un interes înalt pentru respectivele proiecte.

Mai mult decât atât, având în vedere preocuparea MEI pentru soluționarea unor probleme cu un puternic impact „ecologic” și care, totodată, au potențial energetic, precum ar fi deșeurile menajere solide, apele reziduale, deșeurile agricole și organice din diferite ramuri ale economiei naționale, o atenție deosebită este atrasă sprijinirii, prin schemele de suport instituite prin Legea 10/2016, a investițiilor în capacitățile de generare a energiei electrice prin aplicarea principiului „waste to energy”.

Astfel, proiectul hotărârii își propune majorarea cotelor alocate tehnologiilor intermitente – instalații fotovoltaice și eoliene, de la 140 MW, disponibile către sfârșitul anului 2020, la un total de 260 MW, disponibile către sfârșitul lui 2025. Cât privește tehnologiile non-intermitente, propunerea MEI este de a crește cota de 28 MW la 200 MW, pentru același interval de timp.

De precizat că, în exercițiul de stabilire a cotelor și categoriile de capacitate, s-a ținut cont de duratele maxime de utilizare a puterii nominale aferent tehnologiilor, potențialul național disponibil, atât tehnic, cât și economic, politicile curente promovate de autoritățile naționale, precum și o serie de alte principii și ipoteze, după cum sunt prezentate mai jos:

I. Sursele regenerabile "variabile", precum sunt cele eoliene și fotovoltaice, implică problema echilibrării sistemului național electroenergetic. Iată de ce în cazul planificării unei ponderi importante a acestor surse se urmărește identificarea unei soluții de echilibrare a sistemului la costuri accesibile.

În același timp, aceste tehnologii au cunoscut o depreciere peste așteptări, în materie de costuri, fenomen care are un impact pozitiv direct asupra prețului de cost al energiei produse de acestea. Conform informației publicate de Agenția Internațională pentru Energie Regenerabilă /IRENA/, la nivel mondial, costul energiei produse de CE fotovoltaice s-a redus drastic la 50 USD/MWh în 2016 de la 250 USD/MWh în 2010, și o cădere de cca. 50% pentru energia eoliană, de la 80 USD/MWh la 40 USD/MWh în aceeași perioadă de timp.

Un aspect important luat în calcul la creșterea cotelor de capacități, în special pentru tehnologiile solare fotovoltaice, este aportul acestora la creșterea calității serviciului de alimentare cu energie electrică, precum și fiabilitatea întregului sistem – confirmat de multiple cercetări și publicații ale instituțiilor internaționale, precum ar fi Agenția Internațională pentru Energie⁴ și IRENA.⁵ Pentru a putea crește „prezența” acestui beneficiu în sistemul electroenergetic național, se planifică sprijinirea investițiilor în capacități solare fotovoltaice de mică dimensiune, instalate în special pe acoperișurile clădirilor rezidențiale, publice, obiectivelor industriale, agricole și de altă natură.

Mai mult decât atât, MEI propune stabilirea unor tarife diferențiate pentru diferite categorii de capacitate, valabile pentru instalațiile solare fotovoltaice, pentru a spori interesul pentru aceste tehnologii și instalarea lor pe acoperișuri. Astfel, sunt distinse următoarele trei categorii de capacitate:

- Instalații solare PV mai mici de 50 kW;
- Instalații solare PV cu o putere cuprinsă în intervalul 51 – 200 kW
- Instalații solare PV cu o putere cuprinsă în intervalul 201 – 500 kW

II. Potențialul biomasei solide pentru producerea energiei electrice este, în mod considerabil, unul limitat. Lemnele de foc, livrate de întreprinderile Agenției "Moldsilva", cele colectate de către persoanele fizice în fâșiile forestiere, păduri, precum și reziduurile din agricultură, și care reprezintă cumulativ cca. 787 ktep (conform datelor statistice pentru anul 2018), sunt utilizate preponderent pentru încălzire și preparare a hranei în sectorul rezidențial al mediului rural.

Din punct de vedere tehnologic, doar o mică parte din cantitatea menționată mai sus ar putea fi utilizată local la producerea energiei electrice în instalații mici și mini bazate pe gazeificarea biomasei. Dispersarea din punct de vedere geografic a resurselor de biomasă, potențialul acestora, cheltuielile aferente logisticii și transportului materiei prime, fac dezvoltarea la scară industrială a acestei industrii una puțin realizabilă.

În același timp, este conștientizat faptul că economia Republicii Moldova generează cantități uriașe de deșeuri – menajere solide, ape reziduale, deșeuri din industria alimentară, etc., a căror potențial energetic este enorm. Prin urmare, se propune instituirea unei scheme de suport pentru investițiile în acest domeniu. Pentru a sprijini, în special, autoritățile administrației publice locale și a facilita inițierea, de către acestea, a unor parteneriate cu sectorul privat, MEI propune alocarea unor capacități

⁴ Raport AIE/ IEA, 2002, Distributed Generation in Liberalised Electricity Markets

⁵ Raport IRENA, 2019, "Market integration of distributed energy resources, Innovation landscape brief"

de 100 MW pentru instalațiile în cogenerare pe bază de biogaz produs prin i) valorificarea deșeurilor municipale solide și ii) deșeurilor municipale lichide /ape reziduale/.

În același timp, MEI intenționează sprijinirea intențiilor sectorului privat de a valorifica potențialul energetic al deșeurilor generate de procesele tehnologice utilizate, astfel fiind alocate 95 MW pentru i) unități în cogenerare pe bază de biogaz (produs prin valorificarea potențialului energetic al dejecțiilor animaliere, deșeurilor zootehnice, deșeuri agricole, culturi agricole, plante energetice, deșeuri ale industriei alimentare, etc., inclusiv amestecul dintre acestea), ii) instalații de cogenerare pe bază de singaz (pe biocombustibil solid, deșeuri agricole, inclusiv culturi/plante energetice) și iii) instalații de cogenerare utilizând arderea directă (pe biocombustibil solid, deșeuri agricole, inclusiv culturi/ plante energetice).

Având în vedere interesul MEI/ Guvernului de a contribui la soluționarea problemei deșeurilor agricole și cele municipale, este promovată eliminarea limitei de capacitate pentru respectivele tehnologii non-intermitente. Motivele unei astfel de abordări sunt prezentate la pct. IV al prezentului capitol.

III. Potențialul disponibil hidro al râurilor mici din țară este unul foarte mic, practic neglijabil. Din aceste considerente, se admite ca și posibil un scenariu în care se va asigura reabilitarea unor CHE de mică capacitate, existente odinioară pe râurile mici din țară. Semnalele din piață cu privire la un eventual interes pentru investiții în reabilitatea vechilor unități de generare merită a fi încurajate prin alocarea unor capacități corespunzătoare.

IV. La stabilirea, în special a limitelor de capacitate pentru tehnologiile E-SRE intermitente (i.e. instalații eoliene și solare fotovoltaice, inclusiv unitățile hidroelectrice), se ține cont de cerințele Comisiei Europene (Comunității Energetice) cu privire la ajutorul de stat pentru protecția mediului și a energiei pentru perioada 2014-2020. Iar prin PG 04/2015 aprobate de către Secretariatul Comunității Energetice la 24.11.2015 privind aplicabilitatea Orientărilor Comisiei Europene (En.: *Policy Guidelines on the applicability of the Guidelines on state aid for environmental protection and energy 2014-2020*), Secretariatul s-a angajat să promoveze implementarea principiilor respective în legislația sectorială a Părților Contractante la Tratat.

De precizat că, la stabilirea limitelor de capacitate pentru unitățile de generare intermitentă (solare PV, eoliene, inclusiv hidroelectrice), MEI ține cont de prevederile alin. (1), art. 38 al Legii 10/2016, care stipulează că „Producătorii eligibili a căror centrală/ centrale electrice depășesc limitele de capacitate stabilite de către Guvern, [...], sânt obligați să vândă energia electrică produsă din surse regenerabile pe piața angro din momentul în care această piață devine funcțională”.

Astfel, având în vedere că la momentul în timp în care piața va deveni funcțională, pentru producătorii eligibili va interveni obligația de comercializare a energiei electrice „verzi” pe piață, prin aplicarea/ trecerea la contractele pentru diferențe, inclusiv responsabilitatea standard în materie de echilibrare, MEI consideră necesară și judicioasă stabilirea limitelor de capacitate pentru instalațiile eoliene și solare fotovoltaice în conformitate cu prevederile de la pct. 124 și 125 ale Ghidului prenotat al Comisiei Europene, și anume la 3 MW și, respectiv, 0,5 MW. Prin urmare, setul de obligații menționat ar urma să se răsfrângă asupra proiectelor investiționale mai mari, a căror statut de producător eligibil este oferit în cadrul unei proceduri concurențiale de ofertare, toate obligațiunile fiind descrise în documentația de licitații.

Prin această intervenție se anticipează „edificarea” și maturizarea pieței concurențiale de energie electrică din Republica Moldova în următorii 5 ani - perioadă de timp în care urmează i) inițierea și

implementarea procedurii de alocare comună a capacităților transfrontaliere dintre RM și Ucraina, ii) lansarea pieței angro a energiei electrice (a componentelor acesteia), iii) finalizarea construcției interconexiunii electrice cu România prin LEA 400 kV Isaccea-Vulcănești-Chișinău și a stației back-to-back aferente și, implicit, apariția unor noi obligațiuni și responsabilități pentru actorii din piața energiei electrice.

Totodată, prin stabilirea „regulilor de joc” după formula inclusă în proiectul de modificare a HG 689/2018, Guvernul va evita transmiterea de mesaje eronate, demotivante or chiar interpretabile în adresa comunității investitorilor (în special celor care vor investi în capacități cuprinse în intervalul 3-6 MW pentru instalațiile eoliene și 0,5-1 MW pentru celelalte tehnologii) aferente responsabilităților existente și celor care urmează să survină în perioada următoare, odată cu atingerea unui nivel suficient de lichiditate pe piața energiei electrice.

Cât privește tehnologiile non-intermitente, și în special cele care implementează conceptul „waste to energy” – producerea de biogaz și singaz, cu ulterioara lui conversie în energie electrică și termică, arderea directă a deșeurilor de biomasă în instalații de cogenerare, etc., MEI pledează pentru abolirea/eliminarea limitei de capacitate și sprijinirea proiectelor investiționale prin instrumentul „tarif fix” (FiT „clasic”), având în vedere lipsa de „flexibilitate” a Orientărilor CE și a abordării transpuse în legislația Republicii Moldova în raport cu tehnologia de cogenerare. Argumentele MEI pentru susținerea poziției de mai sus, bazate pe interesul inechivoc al instituției de a promova cogenerarea, precum și pe experiența statelor membre UE și lecțiile învățate de către acestea, culese și agregată de diverse inițiative și asociații pe domeniu cum este COGEN Europe⁶, sunt prezentată mai jos:

- Orientările CE prenotate, în formula actuală, nu permit sprijinirea suficientă a cogenerării în baza de surse regenerabile, în măsură să satisfacă promotorii schemelor de sprijin (i.e. autoritățile naționale). Mai mult, cogenerarea în bază de surse regenerabile este radical diferită de producerea energiei electrice de sursele intermitente (în special la costurile investiționale și operaționale), ceea ce implică o altă abordare în stabilirea mecanismului de suport.

Introducerea Orientărilor CE în anul 2014 a „marcat” o reducere drastică, de patru ori, a interesului investitorilor pentru tehnologia respectivă (în perioada 2016-2017, comparativ cu anii 2014-2016).

- Mecanismele instituite de Orientări și transpuse în legislația națională implică proceduri complexe, lipsa de predictibilitate și, ca urmare, un interes redus pentru schemele de suport puse la dispoziție;
- Prevederile puse la bazele Orientărilor nu asigură/ contribuie la sustenabilitatea infrastructurii de cogenerare a energiei electrice și termice în baza resurselor regenerabile;
- Beneficiile oferite de cogenerare, în special producerea de energie termică (utilă) pentru acoperirea unui necesar de apă caldă menajeră și căldură, nu sunt pe deplin „apreciate”, suportul oferit pentru investițiile în capacitățile de producție fiind raportate la capacitatea electrică a unității și energia electrică generată;

⁶ COGEN Europe position on the European Commission Targeted Consultation for the Evaluation of the Guidelines on State aid for Environmental protection and Energy, iulie 2019

- Modalitatea de oferire a statutului de producător eligibil investitorilor în capacități de cogenerare în cadrul licitațiilor este mult prea „rigidă”, în raport cu modelul respectiv de business;
- Oferirea statutului de producător eligibil prin intermediul licitațiilor nu oferă suficientă predictibilitate investitorilor în capacități, și nici eventualilor consumatori, beneficiari ai respectivelor servicii (desfășurarea unei licitații fiind asigurată în 12-24 de luni, după care urmează construcția nemijlocită a unității de generare).

Mai mult, organizarea de licitații de capacități SER consumă multe resurse administrative;

- În statele mici, inclusiv în Republica Moldova, organizarea unor licitații pentru capacități de cogenerare pe bază de resurse regenerabile nu s-ar bucura de interes și nu ar asigura o competiție veritabilă între investitori;
- O eventuală competiție pentru construcția stațiilor de cogenerare în baza deșeurilor menajere solide, deșeurilor lichide urbane (ape reziduale), ar putea fi asigurată de APL (ca și gestionar al ambelor servicii publice), prin intermediul mecanismelor aferente procedurii de lansare și încheiere a unui parteneriat public-privat (instrument recomandabil în cazul a astfel de proiecte);
- Impunerea deținătorilor de ferme sau uzine/ fabrici/ combinate, care dispun de deșeuri organice cu potențial de producere a biogazului, să participe în cadrul licitațiilor de capacități SER organizate de Guvern, este un instrument demotivant și lipsit practic de sens;
- Cogenerarea în bază de resurse regenerabile merită a fi susținute și încurajate, întrucât sunt surse predictibile/ non-intermitente, ba mai mult, pot participa la echilibrarea surselor intermitente și, implicit, a sistemului electroenergetic național;
- Instalațiile de cogenerare în bază de surse regenerabile pot participa/ contribui considerabil la implementarea, în Republica Moldova, a comunităților/ cooperativelor energetice.

Astfel, raționamentele menționate mai sus au condus la stabilirea matricei cotelor maxime de capacitate, categoriilor de capacitate și limitelor de capacitate, după cum sunt prezentate în anexa la proiectul Hotărârii de Guvern.

În același timp, merită a fi specificat faptul că, în contextul prevederii de la art. 35, alin (2) al Legii 10/2016, care stabilește că licitația are un caracter neutru din punct de vedere al tehnologiilor și este organizată în conformitate cu *Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil*, prin promovarea acestui proiect hotărâre, Guvernul face uz de prevederea de la alin. (2¹) al aceluiași articol care stipulează expres că „Prin derogare de la alin. (2), Guvernul poate decide anunțarea și organizarea de licitații limitate pentru anumite tehnologii în condițiile în care rezultatul oferit de licitațiile neutre din punct de vedere al tehnologiilor ar fi unul nesatisfăcător, pornind de la următoarele situații:

- a) potențialul pe termen lung al unei anumite tehnologii noi și inovatoare față de tehnologiile clasice este mai mare;
- b) necesitatea unei diversificări a tehnologiilor de producere;
- c) constrângerile de rețea și stabilitatea rețelei;
- d) costurile (de integrare a surselor regenerabile de energie) aferente sistemului;
- e) necesitatea de a evita distorsiunile pe piețele materiilor prime, generate de sprijinul acordat biomasei.

4. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului actului normativ în cauză nu necesită alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.

Totodată, menționăm că Proiectul hotărârii va avea un impact pozitiv asupra bugetului de stat, deoarece investițiile în capacități noi de generare urmând să genereze venituri noi la buget, inclusiv să favorizeze crearea de noi locuri de muncă. După cum a fost estimat, în baza datelor oferite de instituții internaționale relevante, valoarea investițiilor necesare pentru construcția tuturor capacităților propuse spre alocare de către Guvern, a respectivului parc de unități de generare ar fi cuprins în intervalul 450 și 910 milioane EUR, în dependență de interesul pentru dezvoltarea de proiecte, costul tehnologiilor și, implicit, efectul „economiei de scară”.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Promovarea prezentului proiect de act normativ reprezintă un instrument de punere în aplicare a prevederilor art. 10 lit.(e) din Legea nr. 10/2016 cu privire la utilizarea energiei din surse regenerabile și se încadrează în categoria actelor normative secundare de implementare a acesteia.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul respectiv urmează a fi supus avizării și consultării publice conform art. 32 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, și plasat pe pagina web a Ministerului Economiei și Infrastructurii www.mei.gov.md la compartimentul Transparență/ Anunțuri de proiecte și consultări publice.

7. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul respectiv urmează a fi supus expertizei anticorupție conform art. 35 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative fiind efectuată de către Centrul Național Anticorupție.

8. Constatările expertizei juridice

Proiectul respectiv urmează a fi supus expertizei juridice conform art. 37 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative fiind efectuată de către Ministerul Justiției

9. Alte expertize

Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii 100/2017.

Secretar general

Lilia PALII

nr. 07- 5906

25. 09. 2020

CANCELARIA DE STAT

CERERE

**privind înregistrarea de către Cancelaria de Stat a proiectului
Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 689/2018 cu
privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime și categoriilor de
capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile până în anul 2020**

Nr. crt.	Criterii de înregistrare	Nota autorului
1.	Tipul și denumirea proiectului	Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 689/2018 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, cotelor maxime și categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile până în anul 2020
2.	Autoritatea care a elaborat proiectul	Ministerul Economiei și Infrastructurii
3.	Justificarea depunerii cererii	Proiectul Hotărârii de Guvern este elaborată întru ajustarea la condițiile actuale a cadrului juridic de aplicare/ implementare a schemelor de suport prevăzute la art. 34 al Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, și anume <i>preț fix</i> și <i>tarif fix</i> .
4.	Lista autorităților și instituțiilor a căror avizare este necesară	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ministerul Finanțelor, Consiliul Concurenței, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția Proprietății Publice, Agenția de Investiții, Institutul de Energetică, Agenția pentru Eficiență Energetică, Universitatea Tehnică a Moldovei

		Ministerul Justiției; Centrul Național Anticorupție;
5.	Termenul-limită pentru depunerea avizelor/expertizelor	10 – zile lucrătoare.
6.	Numele, prenumele, funcția și datele de contact ale persoanei responsabile de promovarea proiectului	Nicolae OLARI, Consultant principal, Direcția politici în domeniul energetic Ministerul Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova tel.: (+373 22) 250-690 e-mail: nicolae.olari@mei.gov.md .
7.	Anexe	Nota Informativă și Proiectul Hotărârii Guvernului
8.	Data și ora depunerii cererii	25.09.2020
9.	Semnătura	/semnat electronic/

Secretar general

Lilia PALII

*Ex. Nicolae OLARI
Tel. 250-690*